

1.

La sala principal d'una casa modesta. Hi ha dues portes tancades que donen accés a un lavabo i a un dormitori. També es veu el començament d'un passadís que duu a la resta d'habitacions de la casa. Hi ha unes quantes fotos emmarcades i escampades per la sala, algunes de les quals són en blanc i negre. ELL i ELLA estan dempeus a prop d'una maleta tancada amb un cadenat. Tots dos esperen que surti algú del lavabo.

ELL: Només s'hi quedarà una nit.

ELLA: Només una nit?

ELL: Han cancel·lat el seu vol.

ELLA: L'has agafat a l'aeroport?

ELL: Quan venia ja cap a casa.

ELLA: I per què no se n'ha anat a un hotel?

ELL: No ho sé.

ELLA: Ja t'ha pagat? (ELL li ensenya els diners.) No m'agrada.

ELL: Què és el que no t'agrada?

Pausa.

ELLA: Quan surti li tornes els diners i, si cal, l'acompanyes a un hotel.

ELL (*li dona els diners*): Té, fes-ho tu. Jo he d'anar a aparcar el taxi. L'he deixat en doble fila.

ELLA: No cal que el vagis a aparcar si l'has de menester ara mateix...

ELL: L'he deixat obert.

ELLA: Has deixat el taxi obert?

ELL: L'he deixat a cura de la canalla.

ELLA: A aquestes hores encara hi ha canalla al carrer?

ELL: Sempre n'hi ha.

ELL surt pel passadís i, uns moments després, se sent el soroll d'una porta que es tanca. ELLA mira la maleta, després agafa el fulard que hi ha en una butaca, l'olora, en mira l'etiqueta, el deixa on era, s'acosta al lavabo i truca a la porta no gaire fort.

ELLA: Senyora? (*Pausa.*) Senyora? (*Pausa.*) Necessita alguna cosa? (*Pausa llarga.*) Es troba bé?

Pausa. La VIATGERA surt del lavabo.

VIATGERA: I l'altra maleta?

ELLA: El meu marit ha anat a buscar la maleta que falta i a aparcar el taxi.

VIATGERA: Són molt amables d'allotjar-me a casa seva tan tard. Espero no fer-los anar malament.

Pausa.

ELLA: Em sap greu si no troba la casa prou neta. Estic malalta de fa temps. Qualsevol esforç, per petit que sigui, em deixa extenuada. Per netejar la casa sencera, m'hi estic una setmana, i això que no és gaire gran: aquesta sala, la cuina, el lavabo i dues habitacions. (*Obre la porta del dormitori.*) Aquesta era la del meu fill i ara és la dels hostes. Espero que li sembli bé.

*La VIATGERA mira en direcció al dormitori des del lloc on es troba.
Pausa.*

VIATGERA: Sí, està bé. Gràcies.

ELLA: La porta es pot tancar per dins. Hi ha un despertador a la tauleta de nit, dues mantes a l'armari... i una ràdio, també. A mi m'agrada més la ràdio que la televisió... De fet, no la veig gairebé mai la televisió. (*La VIATGERA mira per la finestra.
Pausa.*) Tot i que és molt tard, potser deu voler sopar una mica abans d'anar-se'n a dormir. Li puc oferir un parell d'entrepans i un suc de fruita. No tinc res més.

VIATGERA: No es molesti.

ELLA: No vol sopar?

VIATGERA: No tinc gana.

Pausa.

ELLA: És la primera vegada que allotgem algú d'aquí, perquè vostè és d'aquí o hi ha viscut, almenys. Ho he sabut pel fulard. És d'una botiga que ja fa temps que va plegar. Jo en tenia un de la mateixa botiga, però no era tan maco com el seu ni feia tan bona olor. (*Pausa.*) També porta una roba

molt maca. Em sembla que és l'hoste més elegant que hem tingut fins ara.

VIATGERA: És molt amable.

Pausa.

ELLA: Fa un parell de mesos, vam tenir un turista islandès que anava tot el dia amb una camiseta foradada i uns pantalons curts. S'hi va quedar dues setmanes. Dormia i esmorzava aquí. De nit, arribava begut, es tancava de seguida a l'habitació i no en sortia fins l'endemà, completament sobri, això sí. El fet és que preferim allotjar turistes occidentals, de l'Europa occidental, americans i, fins i tot, japonesos. Els nostres veïns s'assemblen massa a nosaltres i ens recorden les nostres misèries passades i presents. (*Pausa.*) L'autèntica raó és que la majoria dels nostres veïns que viatgen a l'estranger són arrogants i qui ha prosperat una mica mira els altres amb superioritat, arrufant el nas per tot. Alguns volen pagar la carrera del taxi amb moneda estrangera i s'enfaden o s'ofenen quan el meu marit els diu que no pot ser. Els més agosarats arriben fins al punt de preguntar-li si té una filla, si és maca i quina edat té, imagini's... (*Pausa.*) Vostè té fills?

VIATGERA: No.

ELLA: Nosaltres només tenim un fill, un fill que ja viu pel seu compte i que no ha renegat mai dels seus pares com tants d'altres avui dia. Ja parlo com parlava la meua àvia, i això que només tinc cinquanta anys. També pateixo la mateixa malaltia que patia ella, una malaltia que fins ara no havia estat reconeguda pels metges: la fibromiàlgia. No hi ha una

cura efectiva per a la fibromiàlgia; una va trampejant com pot, lluitant contra el seu propi cos a cada minut del dia i, malgrat això, n'hi ha que encara es pensen que tot plegat és comèdia, una comèdia de dones desvagades. Però qui es pot estimar més estar tancat tot el dia a casa en comptes de sortir al carrer i fer vida normal? Jo abans treballava fora de casa. Tenia un estudi de fotografia. Totes aquestes fotos són meves. Algunes són bones fins i tot...

Pausa.

VIATGERA: Són de la seva família?

ELLA: També n'hi ha d'algun amic... Però la major part són de la família. (*Pausa.*) M'agradava força la meva feina; no com la majoria, que treballa d'esma. (*Pausa.*) A vostè, li agrada la seva feina?

VIATGERA: Sí, força.

ELLA: El meu marit quan torna de treballar a la nit i li pregunto a qui ha dut aquell dia o li demano que em descrigui una sola persona que hagi pujat al seu taxi, es pensa que m'ho sap dir? No es fixa en res... De jove, havia fet de camioner i aleshores tant li feia portar al darrere fruita, porcs o recanvis de cotxe. Per a ell, tot era càrrega que s'havia de portar d'una banda a l'altra del país, d'un país devastat aleshores pel comunisme i devastat ara pel capitalisme. No hi ha hagut treva entre una cosa i l'altra. La gent que no ho ha viscut no pot saber què és això. Imaginar tanta devastació és impossible, intolerable. El comunisme ens va expulsar a tots de les nostres vides i el capitalisme ens acabarà expulsant a tots del

món, això deia el meu pare. (*Agafa una foto.*) El meu pare era militar, un militar a contracor. Com que li venia de família, no li va quedar altre remei que assumir una tradició de moltes generacions enrere. Potser van ser dues o tres, no cal exagerar tampoc. Quan es va quedar vidu, no es va buscar una altra dona, com fan la majoria d'homes; va continuar bevent com feia sempre, sense emborratxar-se mai, i anant a caçar porcs senglars més sovint. La mort de la meva mare la van pagar els milers de porcs senglars que el meu pare va matar a partir d'aleshores. (*Pausa.*) La meva mare va morir quan jo era molt petita. No me'n recordo gens ni tinc cap foto seva. Tampoc hi va haver ningú que tingués mai res especial a explicar-me sobre ella... Tan sols que va complir el seu deure fins al final. Això volia dir aleshores rebentar-se a treballar tota la vida i morir-se de la manera més absurda. Tota mort és absurda en el fons, però la de la meva mare ho va ser encara més perquè la va causar un furóncol que li va sortir al cul i que se li va infectar, i que, per vergonya o perquè tenia massa feina aleshores, no es va tractar a temps. Després, he sabut que un músic molt famós va morir de la mateixa manera. Però del furóncol del músic famós se'n recorda tothom i del de la meva mare només me'n recordo jo, i potser la meva germana. (*Agafa una altra foto.*) Ella és advocada, però es guanya la vida fent de guia turística dotze hores seguides en un autobús. L'hauria de veure ensenyant la ciutat als turistes; sempre fa la mateixa ruta, però és incapaç de dir les coses en l'ordre que toca. Quan passen per davant de la catedral, ella parla de l'Ajuntament; quan passen per davant de l'Ajuntament, ella parla de l'aqüeducte o de

qualsevol cosa que encara no és allà, a la vista de ningú. De manera que qualsevol dia la despatxaran i es quedarà una altra vegada sense feina, i llavors vindrà a trucar a la porta de casa perquè no pot pagar el lloguer de la seva i voldrà naturalment que l'acollim una temporada mentre «posa ordre a la seva vida». De tantes vegades com «ha posat ordre a la seva vida», ja l'hauria de tenir força ordenada, però és tot el contrari. Seré la seva germana gran fins que totes dues ens morim. I això que ella es podria guanyar bé la vida com a advocada, però s'ha entestat a defensar els pobres davant dels rics, els treballadors en comptes de les empreses. No s'hauria de queixar si no té mai diners. I a sobre ens fa anar malament a nosaltres. I és que cada cop que té una crisi ve a casa una temporada i llavors no podem llogar l'habitació a ningú, i ens toca anar més justos que de costum. Sort que el meu fill ens dóna de tant en tant una mica de diners, no gaires per això. (*Agafa una altra foto. Pausa.*) El Víctor és comercial i sempre està viatjant d'una banda a l'altra del país. Ha treballat per a tantes empreses que ja no sé què deu vendre ara, si ulleres de sol, mobles, pasta de sopa o assegurances. Perquè ell ha venut de tot. La qüestió és no parar mai quiet enlloc. A l'escola el van arribar a lligar a una pota del pupitre de tan mogut com era. Quan me'n vaig assabentar, el vaig treure a corre-cuita d'aquella escola pudent i a partir de llavors el meu pare li va fer de mestre. Tots dos sortien cada dia de bon matí de casa i se n'anaven plegats a un museu, a un concert, a passejar pel camp o on fos per tal d'aprendre enmig de les coses reals i no davant d'una pissarra o de tots aquells llibres plens de mentides, lluny de la influència nefasta de

tots aquells mestres. De petita tenia una mestra que pretenia que ens fiquéssim a la pell de tots els treballadors de la terra al llarg de la història. No n'hi havia prou que en tinguéssim una idea aproximada, havíem de sentir cada greuge, cada injustícia com si fos nostre. Com es pot sobreviure a la pedagogia del greuge constant? (*Pausa.*) Trobo molt a faltar el meu pare, i el meu fill, també, perquè el Víctor ens ve a veure molt de tant en tant. I quan ve només s'hi queda una estona, el temps just per dinar o sopar, fa broma de tot i no ens parla mai de res important que tingui a veure de debò amb la seva vida. Té trenta anys i mai no ens ha dut cap noia a casa perquè la coneguem, ni tan sols un amic. A mi no em faria res si li agradessin els nois. Ell ho sap prou bé. A mi m'és igual amb qui surti mentre sigui feliç i porti la vida que vol, i no una d'imposada com porta la majoria. Vaig tenir el Víctor de ben jove i em va fer molta companyia mentre el meu marit era amb el camió viatjant pel país. Baixàvem ben d'hora a la plaça d'aquí al davant, preniem el sol plegats i ens fèiem un tip de jugar i de riure. Les altres mares amb els seus fills no gosaven ni apropar-se a nosaltres, ens miraven com si fóssim estrangers i acabéssim d'arribar a la ciutat. Després, ell es va estimar més anar pel seu compte o estar amb el seu avi perquè s'avorria amb mi, perquè ja ho havíem fet tot plegats. Amb el seu pare no s'han entès mai. El meu marit va dur una vegada l'alcalde al seu taxi i es pot creure que no va ser capaç d'escribissar-lo o d'ensabonar-lo, o el que fos? Es va limitar a donar-li el bon dia i a preguntar-li on volia anar, tal com fa amb qualsevol passatger. Amb els milers de passatgers que ha dut tots aquests anys al taxi i no té cap història, cap

anècdota que valgui la pena d'explicar sobre cap d'ells. Jo, quan treballava al meu estudi fent fotos, tenia milers d'històries que explicar; el que passa és que les he oblidades quasi totes. Cada dia me'n passava una i no com ara, que la novetat més gran és que entri per la finestra un borinot en comptes d'una mosca, i ni tan sols el puc espantar com cal i fer-lo fora. Sento enveja de tot, sento enveja fins de la pols que tant em costa ara de netejar, perquè qualsevol cop de vent se la pot endur ben lluny d'aquí...

Entra ELL, que ve del passadís amb una maleta que deixa al costat de l'altra.

ELL: Vol que li prepari alguna cosa de sopar?

VIATGERA: No es molesti.

ELLA (*a* ELL): M'ha dit que no tenia gana.

ELL: Però potser després sí que en tindrà.

ELLA: Ja l'hi prepararé jo.

ELLA surt pel passadís. ELL s'acosta a la VIATGERA i li allarga un passaport.

ELL: L'hi ha caigut al taxi.

Pausa. La VIATGERA agafa el passaport.

VIATGERA: Gràcies.

Pausa.

ELL: Serà millor que el guardi a la bossa o el tornarà a perdre.

VIATGERA: Sí. (*Guarda el passaport a la seva bossa.*)

ELL: És la primera vegada que lloguem l'habitació a algú del país. La meva dona s'estima més llogar-la a turistes estrangers, i no de qualsevol mena: de com més lluny vinguin, millor. (*Pausa.*) La meva dona tenia un estudi de fotografia, però va haver de plegar quan es va posar malalta. Totes les fotos que hi ha aquí són seves.

VIATGERA: Sí, ja m'ho ha dit.

ELL: I li ha dit que de jove va guanyar un concurs de fotografia molt important? Va sortir a tots els diaris del país. La foto la tenim a la nostra habitació. Si vol, l'hi puc ensenyar demà al matí. La veritat és que és molt bona fotogràfica i, quan tenia l'estudi, no li faltava mai feina.

Pausa.

VIATGERA: Sempre han viscut aquí?

ELL: Sí, des que ens vam casar. Nosaltres també vam pensar a marxar del país abans que la meva dona es posés malalta. Però ara a tot arreu si fa no fa es viu de la mateixa manera. I a la meva edat ja no m'hi veig conduint un taxi a París, Londres o Amsterdam. I, per tornar a fer de camioner, ja sóc massa gran. Ja no tinc prou forces per conduir un camió de trenta tones durant hores i hores. (*Pausa.*) Havia dut de tot al meu camió, fins i tot vaig arribar a dur matèries perilloses una bona temporada. S'havia de tenir nassos aleshores per travessar el país per aquelles carreteres estretes, plenes de forats, i amb aquella boira a la matinada enfilat en un ca-

mió carregat d'àcid clorhídric. L'únic avantatge és que guanyaves una mica més de diners i tothom t'havia de deixar passar. El mateix president de la república i la seva comitiva s'havien d'aturar quan jo passava amb el camió. Es pot dir que aleshores era el rei de la carretera. (*Pausa.*) Ha vist alguna pel·lícula de l'Steve McQueen? Jo les he vistes totes. L'Steve McQueen no va deixar mai que el doblés cap especialista quan havia de rodar una escena arriscada. A *Bullitt*, que és la millor de totes les seves pel·lícules, la persecució pels carrers de San Francisco la va rodar tota ell conduint un Ford Mustang. Els productors s'estiraven els cabells cada cop que es rodava una persecució de cotxes on sortia l'Steve McQueen. En el fons, ell s'estimava més fer curses de cotxes que no pas rodar pel·lícules, per això va deixar el cinema uns quants anys. Era molt més emocionant guanyar curses que fer cinema. I de què va morir al final? D'un maleït càncer de pulmó, i no perquè fumés gaire, sinó per culpa de les granotes que portava a les curses de cotxes. Abans aquesta mena de granotes les feien d'asbest, aquell verí que se't fica als pulmons sense que te n'adonis i que et va matant a poc a poc. Jo també vaig dur aquesta porqueria al meu camió alguna vegada com a mercaderia, però no la vaig arribar a ensumar mai. Si cregués en Déu o en el dimoni, els hauria de donar gràcies ara a tots dos per la sort que he tingut a la carretera: mai no he patit cap accident ni he atropellat ningú. Només vaig atropellar un porc senglar una vegada amb el camió. Em va sortir de sobte en un revolt i no vaig fer res per frenar o m'hauria matat jo també. Semblava un ós amb ullals d'elefant, aquell porc senglar estirat a la cuneta

de la carretera. No he tornat a veure res de semblant. Ni el meu sogre, que era caçador, no devia haver vist mai a la seva vida un porc senglar com aquell. (*Pausa. La VIATGERA mira per la finestra. Pausa.*) Cada cop hi ha més boira, però segur que demà al matí s'haurà esvaït tota; aquesta mena de boira tan espessa no dura més d'una nit, vostè ja ho sap. (*Pausa.*) Si aquesta matinada sent el timbre de la porta, no s'espanti; tenim un veí que s'emborratxa sobretot els caps de setmana i que, quan no encerta a ficar la clau al forat del pany de la porta de baix, truca a tots els timbres de la finca fins que algú li obre. Fa vint-i-cinc anys era astronauta i, quan estava a punt de fer el seu primer viatge a l'espai, a Berlín va caure aquell maleït mur i aleshores algú a Rússia va ajornar el viatge i qualsevol projecte espacial sense fixar cap data concreta, *sine die*, que se'n diu. El cas és que ell va tornar de Rússia unes setmanes després i, d'estar-se esperant a casa seva que li truquessin per reprendre el projecte espacial, va passar a esperar-se als bars del voltant. Imagini's el que deu ser estar a punt de volar fora de l'òrbita terrestre i acabar recolzat a la barra d'un bar del teu barri explicant a la canalla la mala sort que has tingut. Jo l'havia acompanyat alguna vegada a casa seva completament borratxo, l'havia ajudat a pujar les escales quan no funcionava l'ascensor. Ara s'ha engreixat molt i no deixa que ningú se li acosti tret de la canalla, d'una canalla diferent de la de llavors, és clar, perquè tots aquells nois ja són grans. El Víctor, el nostre fill, li podria explicar unes quantes històries seves; tots dos eren bons amics abans. El Víctor és el d'aquella foto. (*Assenyala una foto.*) El Víctor era amic de tothom al barri. Fa deu anys

que se'n va anar a viure pel seu compte. Va muntar un taller de cotxes, però no va tenir prou paciència. Es va estimar més plegar abans d'hora. No es guanyen gaires diners el primer any que obres un taller de cotxes. T'has d'esperar dos o tres anys almenys per començar a guanyar diners, quan ja has aconseguit la confiança d'una clientela fixa. La culpa la va tenir el seu avi, que li va omplir el cap de pardals des de ben petit. Sap què li explicava quan tenia deu anys? Que a sota de la seva escola hi havia enterrada una bomba de la Segona Guerra Mundial sense explotar; que mentre feien els fonaments de l'edifici de l'escola el capatàs de l'obra, que era un dels pocs jueus que havia quedat viu de la guerra, en comptes de fer retirar la bomba havia ordenat continuar les obres com si no hi haguessin trobat res, de manera que amb un petit terratrèmol o un moviment de terres qualsevol l'escola podia volar per l'aire. La de bestieses que li devia explicar que no sabem. Ni les seves filles saben a hores d'ara què va fer el seu pare a la guerra. Encara que la majoria de gent d'aquest país no saben què van fer els seus pares o els seus avis a la guerra, ni bo ni dolent. *(Pausa llarga.)* Segur que deu estar força cansada... Li duré l'equipatge a l'habitació. *(ELL arrossega les dues maletes de la VIATGERA cap al dormitori i li parla des d'allà.)* La porta es pot tancar per dins. Hi ha un despertador a la tauleta de nit que pot fer servir i dues mantes a l'armari. Però segur que tot això ja l'hi deu haver dit la meva dona... *(La VIATGERA agafa el comandament a distància del televisor i prova d'engegar-lo. Pausa. ELL surt del dormitori.)* El televisor està espatllat. L'he de dur a arreglar, però mai no trobo el moment.

Pausa. ELL s'acosta a la VIATGERA, li treu el comandament de les mans amb molta delicadesa, l'agafa per les espatlles i li fa un petó als llavis, sense que la VIATGERA respongui al petó ni tampoc tracti de rebutjar-lo. Després del petó, la VIATGERA agafa sense presses l'abric i la bossa i es tanca al dormitori. Pausa llarga. ELLA entra amb un plat a les mans amb un entrepà i un got amb suc de fruita. Pausa.

ELLA: Se n'ha anat a dormir?

ELL: Sí.

ELLA: Tant he trigat?

ELL agafa el plat i el deixa a sobre d'una tauleta al costat del sofà.

ELL: Demà al matí potser l'hi vindrà de gust.

ELLA: Demà el pa ja serà dur.

Pausa. ELLA agafa el fulard que s'ha deixat la VIATGERA damunt la butaca, se'l mira i després l'olora.

ELL: Què fas?

ELLA: Jo en tenia un de molt semblant, però no feia tan bona olor.

Pausa.

ELL: Què t'ha explicat?

ELLA: I a tu?

ELL: El seu vol surt a dos quarts de nou i m'ha demanat que l'acompanyi a l'aeroport.

ELLA: A on se'n va?

ELL: No m'ho ha dit, però he vist que duu el passaport.

ELLA mira per la finestra. Pausa.

ELLA: Ja no es veu ni l'altra banda de la plaça.

Pausa.

ELL: Un dels nanos m'ha dit que es traspassa un bar a prop d'aquí.

ELLA: I què?

ELL: Podríem vendre el taxi, ara que encara ens en donarien alguna cosa, i pagar el traspàs del bar.

ELLA: Parles de debò?

ELL: Sí, és clar.

ELLA: Vols portar un bar i tractar tot el dia amb borratxos?

ELL: També tracto amb borratxos i drogoaddictes quan porto el taxi.

ELLA: Perquè t'has entestat a treballar els caps de setmana.

ELL: És quan es fan més diners.

Pausa.

ELLA: No sé quina mania t'ha agafat ara de tenir un bar.

ELL: Treballaria les mateixes hores i guanyaria més diners.

Pausa.

ELLA: On és aquest bar?

ELL: A prop.

ELLA: A prop d'on?

ELL: Demà preguntaré a la canalla a quin carrer és i l'aniré a veure.

Pausa.

ELLA: Abans no hi havia canalla al carrer fins tan tard.

ELL: La majoria ja han acabat l'escola i no tenen feina.

ELLA: Així ja no són canalla. Ja són grans.

Pausa.

ELL: Me'n vaig a dormir.

ELLA: Has tancat la porta?

ELL: Quina porta?

ELLA: La de l'entrada. Si hi has passat la clau...

ELL: Sí.

ELLA: Jo ja he tancat la clau del gas.

Pausa.

ELL: Véns?

ELLA: Sí, ara vinc.

ELL marxa pel passadís. ELLA agafa el fulard del sofà, s'acosta al dormitori, deixa el fulard penjat a la porta i hi acosta l'orella. Obscuritat.